

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO FINANCIJA**

Prijedlog zakona broj ____

NACRT

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O
POREZU NA DODANU VRIJEDNOST**

Zagreb, prosinac 2003.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O POREZU NA DODANU VRIJEDNOST

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodanu vrijednost sadržana je u članku 2. stavku 4. podstavak 1. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA TREBA UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE NJEGOVA DONOŠENJA

Porez na dodanu vrijednost plaća se prema Zakonu o porezu na dodanu vrijednost ("Narodne novine", broj 47/95, 106/96, 164/98, 105/99, 54/00 i 73/00). Primjena Zakona, počela je 1. siječnja 1998. godine. Ovim Zakonom, u porezni sustav Republike Hrvatske, uveden je novi sustav oporezivanja prometa dobara i usluga, kojim je zamijenjen dotadašnji sustav oporezivanja prometa utemeljen na Zakonu o porezu na promet proizvoda i usluga.

Porez na dodanu vrijednost je oblik poreza na promet kojim se uvijek oporezuje krajnja potrošnja, a ubiranje tog poreza odvija se u svim fazama proizvodno-prometnog ciklusa na način da poduzetnici – porezni obveznici na izlazne isporuke dobara i usluga zaračunavaju porez od kojega odbijaju vrijednost poreza na svoje ulazne isporuke.

Porez na dodanu vrijednost kao i drugi oblici poreza na promet su neizravni porezi. Ovaj porez porezni obveznik ne plaća iz svoje ekonomske snage već ga prevaljuje na kupca – krajnjeg potrošača koji u konačnici snosi taj porez. Krajnji potrošač je porezni destinatar tj. osoba koja po intenciji Zakona, snosi porezni teret.

Porez na dodanu vrijednost je neutralan za poreznog obveznika. Porez na izlazne isporuke se iskazuje kao obveza prema državnom proračunu, a pretporez sadržan u ulaznim isporukama kao potraživanje od državnog proračuna.

Od početka primjene Zakona o porezu na dodanu vrijednost, pa sve do 31. listopada 1999. godine, isporuke dobara i usluga oporezivale su se po jedinstvenoj stopi od 22%. Od 1. studenoga 1999. godine, uvedena je stopa od 0% kojom se oporezuju isporuke kruha, mlijeka, knjiga, lijekova i ortopedskih pomagala, od 1. lipnja 2000. godine za znanstvene časopise, od 1. rujna 2000. godine za usluge javnog prikazivanja filmova te od 1. siječnja 2001. godine na usluge organiziranog boravka stranih turista koje se plaćaju doznakama iz inozemstva.

Sagledavajući dosadašnju primjenu sustava poreza na dodanu vrijednost, može se reći da su u praksi potvrđene njegove pozitivne strane – neutralnost u poduzetničkom poslovanju, poticanje izvoza, smanjenje sive ekonomije te izdašnost ovog poreznog oblika.

Predložene izmjene se odnose na:

1. sniženje opće porezne stope od 22% na 20%,

2. izmjene odredbi o poreznim oslobođenjima,

3. izmjene kaznene odredbe u članku 25. stavak 3. točka 2. Zakona.

Predloženo sniženje opće porezne stope od 22% na 20% ima za cilj rasterećenje krajnje potrošnje putem smanjenja poreznog opterećenja, ali u financijskom odnosno likvidnom smislu i rasterećenje poreznih obveznika, a utjecati će i na učinkovitije ubiranje poreza te suzbijanje sive ekonomije.

Porezna oslobođenja izmijenjena su u smislu da se porezna oslobođenja od plaćanja poreza na dodanu vrijednost u slučaju kad se radi o uvozu i nabavi dobara u tuzemstvu koja se plaćaju iz primljenih inozemnih novčanih donacija ne odnose na fiskalno značajne proizvode koji se oporezuju posebnim porezima – nafta i naftni derivati, duhan i duhanski proizvodi, alkohol i alkoholna pića, a krug primatelja donacija proširen je na neprofitne organizacije, ustanove i udruge. Osim toga, propisano je i porezno oslobođenje za ponovni uvoz izvezene robe koji je prema carinskim propisima oslobođen carine, a koji u poreznom smislu ne predstavlja uvoz dobara već opoziv prije obavljene izvozne isporuke.

Odredba članka 25. stavak 3. točka 2. Zakona, izmijenjena je na način da porezno tijelo kaznenu mjeru zabrane rada poreznom obvezniku može utvrditi rješenjem ako ne obračunava ili ne uplaćuje porez na dodanu vrijednost. Prema dosadašnjoj odredbi to se moglo učiniti ako su bila ispunjena oba uvjeta tj. da porezni obveznik nije obračunavao i nije uplaćivao porez.

Smanjenje stope poreza na dodanu vrijednost od 22% na 20% imati će višestruke makroekonomske efekte: smanjivanje razine cijena, poboljšanje konkurentnosti gospodarstva, smanjivanje sive ekonomije i drugo.

Varijanta 1. (primjena od 1. travnja 2004.)

Procjenjuje se da će prihodi državnog proračuna, zbog smanjenja opće porezne stope od 22% na 20% smanjiti za oko 2.046.000.000,00 kuna. Manjak poreznih prihoda nadoknadit će se pojačanim mjerama naplate poreza s posebnim naglaskom na kontrolu naplate trošarina odnosno povećanjem ukupne porezne discipline, porastom prihoda od poreza na dodanu vrijednost kao rezultata povećanog obima prometa nastalog zbog smanjenja porezne stope te smanjenjem proračunskih rashoda kao rezultata reorganizacije državne uprave te smanjenjem rashoda države na pozicijama materijalnih rashoda i usluga do kojih će doći zbog smanjenja stope poreza.

Varijanta 2. (primjena od 1.7.2004.)

Procjenjuje se da će prihodi državnog proračuna, zbog smanjenja opće porezne stope od 22% na 20% smanjiti za oko 1.406.000.000,00 kuna. Manjak poreznih prihoda nadoknadit će se pojačanim mjerama naplate poreza s posebnim naglaskom na kontrolu naplate trošarina odnosno povećanjem ukupne porezne discipline, porastom prihoda od poreza na dodanu vrijednost kao rezultata povećanog obima prometa nastalog zbog smanjenja porezne stope te smanjenjem proračunskih rashoda kao rezultata reorganizacije državne uprave te smanjenjem rashoda države na pozicijama materijalnih rashoda i usluga do kojih će doći zbog smanjenja stope poreza.

Varijanta 3. (primjena od 1.10.2004.)

Procjenjuje se da će prihodi državnog proračuna, zbog smanjenja opće porezne stope od 22% na 20% smanjiti za oko 703.000.000,00 kuna. Manjak poreznih prihoda nadoknadić će se pojačanim mjerama naplate poreza s posebnim naglaskom na kontrolu naplate trošarina odnosno povećanjem ukupne porezne discipline, porastom prihoda od poreza na dodanu vrijednost kao rezultata povećanog obima prometa nastalog zbog smanjenja porezne stope te smanjenjem proračunskih rashoda kao rezultata reorganizacije državne uprave te smanjenjem rashoda države na pozicijama materijalnih rashoda i usluga do kojih će doći zbog smanjenja stope poreza.

III. PROCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVEDBU ZAKONA

Za provođenje ovoga zakona nije potrebno osigurati posebna financijska sredstva.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O POREZU NA DODANU VRIJEDNOST

Članak 1.

U Zakonu o porezu na dodanu vrijednost ("Narodne novine", broj 47/95, 106/96, 164/98, 105/99, 54/00 i 73/00) u članku 10. brojka «22» zamjenjuje se brojkom «20».

Članak 2.

U članku 12. točka 12. mijenja se i glasi:

“12. uvoz dobara, osim nafte i naftnih derivata, duhana i duhanskih proizvoda, alkohola i alkoholnih pića, koja su kao donacija dana humanitarnim organizacijama, zdravstvenim, obrazovnim, kulturnim, znanstvenim, vjerskim i socijalnim ustanovama, športskim amaterskim klubovima, tijelima državne, lokalne i područne (regionalne) samouprave, neprofitnim organizacijama, ustanovama i udrugama, kao i uvoz dobara od strane istih koja se plaćaju iz primljenih inozemnih novčanih donacija,”

Iza točke 16. dodaje se nova točka 17. koja glasi:

«17. ponovni uvoz dobra koja u nepromijenjenom stanju uvozi osoba koja ih je izvezla, a koji je u skladu s carinskim propisima oslobođen plaćanja carine.»

Članak 3.

U članku 13. stavku 1. točka 5. mijenja se i glasi:

“5. isporuke dobara i usluga u tuzemstvu, osim nafte i naftnih derivata, duhana i duhanskih proizvoda, alkohola i alkoholnih pića, kad se plaćaju iz primljenih inozemnih novčanih donacija danih humanitarnim organizacijama, zdravstvenim, obrazovnim, kulturnim, znanstvenim, vjerskim i socijalnim ustanovama, športskim amaterskim klubovima, tijelima državne, lokalne i područne (regionalne) samouprave, neprofitnim organizacijama, ustanovama i udrugama.”

Članak 4.

U članku 25. stavak 3. točka 2. mijenja se i glasi:

«2. ako ne obračunava ili ne uplaćuje porez na dodanu vrijednost,»

Članak 5.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u Narodnim novinama, a primjenjuje se od .

OBRAZLOŽENJE

Članak 1.

U članku 1. propisano je sniženje stope poreza na dodanu vrijednost od 22% na 20%.

Članak 2.

Ovim člankom su porezna oslobođenja u članku 12. Zakona, izmijenjena u smislu da se porezna oslobođenja od plaćanja poreza na dodanu vrijednost u slučaju kad se radi o uvozu doniranih dobara i uvozu dobara koja se plaćaju iz primljenih inozemnih novčanih donacija, ne odnose na fiskalno značajne proizvode koji se oporezuju posebnim porezima – nafta i naftni derivati, duhan i duhanski proizvodi, alkohol i alkoholna pića, a krug primatelja donacija proširen je na neprofitne organizacije, ustanove i udruge. Osim toga, propisano je i porezno oslobođenje za ponovni uvoz izvezenih robe koji je prema carinskim propisima oslobođen carine, a koji u poreznom smislu ne predstavlja uvoz dobara već opoziv prije obavljene izvozne isporuke.

Članak 3.

Ovim člankom je propisano da se porezno oslobođenje od plaćanja poreza na dodanu vrijednost u slučaju kada se nabava dobara i usluga u tuzemstvu plaća iz primljene inozemne novčane donacije, ne odnose na fiskalno značajne proizvode koji se oporezuju posebnim porezima – nafta i naftni derivati, duhan i duhanski proizvodi, alkohol i alkoholna pića, a krug primatelja donacija proširen je na neprofitne organizacije, ustanove i udruge.

Članak 4.

Ovim člankom je propisano da porezno tijelo kaznenu mjeru zabrane rada poreznom obvezniku može utvrditi rješenjem ako ne obračunava ili ne uplaćuje porez na dodanu vrijednost.

Članak 5.

Ovim člankom je propisano stupanje Zakona na snagu i njegova primjena.

Odredbe Zakona o porezu na dodanu vrijednost («Narodne novine», broj 47/95, 106/96, 164/98, 105/99, 54/00 i 73/00) koje se mijenjaju i dopunjuju

VII. POREZNA STOPA

Članak 10.

Porez na dodanu vrijednost plaća se po stopi od 22%.

2. Porezna oslobođenja pri uvozu

Članak 12.

Plaćanja poreza na dodanu vrijednost oslobođeni su:

1. privremeni uvoz dobara koji je oslobođen carine i konačni uvoz humanitarne pomoći osim nafte i naftnih derivata, duhana i duhanskih prerađevina, alkohola i alkoholnih pića,

2. uvoz zlatnih poluga koji obavlja Hrvatska narodna banka, domaćih i stranih zakonskih sredstava plaćanja, vrijednosnica i udjela u poduzećima,

3. uvoz dobara koji se prema carinskim propisima smatra osobnom prtljagom te ostalih dobara za osobnu uporabu do ukupne vrijednosti 300,00 kuna, ako ta dobra nisu namijenjena preprodaji, uz uvjete propisane carinskim propisima,

4. uvoz dobara putem poštanskih i drugih pošiljaka ukupne vrijednosti do 300,00 kuna koje primatelji hrvatski i strani državljani prime iz inozemstva od fizičkih osoba i za koje primatelj ne plaća naknadu pošiljatelju, uz uvjete propisane carinskim propisima,

5. uvoz reklamnog materijala i uzoraka koje besplatno iz inozemstva prime državna tijela, trgovačka društva, ustanove te druge pravne i fizičke osobe, prema odredbama međunarodnih konvencija,

6. uvoz upotrebljivanih dobara kućanstva i osobnih stvari koje radi preseljenja u Republiku Hrvatsku uvoze fizičke osobe uz uvjete propisane carinskim propisima,

7. uvoz odlikovanja i priznanja dobivenih u okviru međunarodnih događaja te darova primljenih u okviru međunarodnih odnosa, uz uvjete propisane carinskim propisima,

8. uvoz robnih marki, patenata, modela i popratnih dokumenata te obrazaca za priznavanje patenata ili inovacija koji se šalju organizacijama za zaštitu autorskog i industrijskog vlasništva, uz uvjete propisane carinskim propisima,

9. uvoz isprava, obrazaca i nositelja podataka:

- a) obrazaca i isprava koje državna tijela primaju za obavljanje svojih javnih ovlasti,
- b) predmeta koji predstavljaju dokaze u sudskim ili drugim postupcima pred državnim tijelima Republike Hrvatske,
- c) primjeraka potpisa i tiskanih okružnica koje se šalju kao dio uobičajene izmjene obavijesti među javnim službama ili bankarskim ustanovama,
- d) službenih tiskanica koje prima Hrvatska narodna banka,
- e) nacрта, tehničkih slika, modela, opisa i drugih sličnih dokumenata koji se uvoze kako bi se ispunili uvjeti za sudjelovanje na međunarodnom natječaju koji se organizira u zemlji,
- f) tiskanih obrazaca koji se sukladno međunarodnim ugovorima upotrebljavaju kao službeni dokumenti u međunarodnom prometu vozila ili robe te
- g) pismovnih pošiljaka,

10. uvoz plodova poljodjelstva, ratarstva, stočarstva, šumarstva, ribogojstva i pčelarstva dobivenih na posjedima koje državljani Republike Hrvatske, koji žive u pograničnom pojasu, posjeduju u pograničnom pojasu susjedne države te priploda i drugih dobara koja se dobiju od stoke koju imaju na tim posjedima zbog poljskih radova, ispaše ili zimovanja, uz uvjete propisane carinskim propisima,

11. uvoz dobara koja su hrvatski državljani i strani državljani stalno nastanjeni u Republici Hrvatskoj, naslijedili u inozemstvu, uz uvjete propisane carinskim propisima,

12. uvoz dobara koja su kao donacija dana humanitarnim organizacijama, zdravstvenim, obrazovnim, kulturnim, znanstvenim, vjerskim i socijalnim ustanovama, športskim amaterskim klubovima te tijelima državne i lokalne samouprave i uprave, kao i uvoz dobara od strane istih koja se plaćaju iz primljenih inozemnih novčanih donacija,

13. dobra koja kao vlastita djela iz inozemstva unesu znanstvenici, književnici i umjetnici, uz uvjete propisane carinskim propisima,

14. usluge u svezi s uvozom dobara, kada je vrijednost takvih usluga uključena u poreznu osnovicu u skladu s odredbom članka 9. stavak 1. ovoga Zakona,

15. usluge prijevoza što ih u tuzemstvu pri uvozu dobara obave Hrvatske željeznice,

16. dobra u provozu kroz carinsko područje Republike Hrvatske uključujući prijevozne i sve druge otpremne usluge.

3. Porezna oslobođenja pri izvozu

Članak 13.

(1) Plaćanja poreza na dodanu vrijednost oslobođene su:

1. izvozne isporuke dobara i oplemenjenih dobara, uključujući prijevozne i sve druge otpremne usluge,

2. isporuke dobara u slobodnu zonu, slobodna i carinska skladišta te isporuke dobara unutar slobodne zone, slobodnih i carinskih skladišta,

3. isporuke dobara i obavljene usluge diplomatskim i konzularnim predstavništvima pod uvjetom uzajamnosti,

4. usluge što ih domaći poduzetnici obave u tuzemstvu inozemnim poduzetnicima koji obavljaju pomorski, zračni i riječni prijevoz, a koje propisuje ministar financija u skladu s člankom 27. ovoga Zakona,

5. isporuke dobara i obavljene usluge humanitarnim organizacijama, zdravstvenim, obrazovnim, kulturnim, znanstvenim, vjerskim i socijalnim ustanovama, športskim amaterskim klubovima te tijelima državne i lokalne samouprave i uprave, koje se plaćaju iz primljene inozemne novčane donacije.

(2) Na izvozne isporuke iz stavka 1. točke 1. ovoga članka koje nisu naplaćene u skladu s propisima o deviznom i vanjskotrgovinskom poslovanju, plaća se porez na dodanu vrijednost.

(3) Ako se izvozne isporuke na koje je plaćen porez prema stavku 2. ovoga članka naknadno naplate, uplaćeni porez na dodanu vrijednost se vraća.

3. Nadzor

Članak 25.

(1) Provedbu ovoga Zakona nadziru Porezna uprava i Financijska policija.

(2) Ako se u tijeku nadzora utvrdi da porezni obveznik ne vodi knjigovodstvo iz članka 23. ovoga Zakona, i zbog toga nije moguće utvrditi obvezu poreza na dodanu vrijednost, tijelo koje obavlja nadzor nalaže poreznom obvezniku popis zatečenih dobara bez dokumentacije o nabavi, po tržišnim cijenama.

(3) Tijela iz stavka 1. ovoga članka mogu rješenjem privremeno zabraniti poreznom obvezniku daljnji rad:

1. ako ne dopusti nadzor;

2. ako ne obračunava i ne uplaćuje porez na dodanu vrijednost;

3. ako ne posjeduje dokumentaciju o primljenim i isporučenim dobrima i uslugama;

4. ako ne posjeduje ili ne da na uvid dokumentaciju o obvezi poreza za uplatu te o uplaćenom porezu;

5. ako ne izdaje račune ili ako isporuke dobara i usluga naplaćuje gotovinom, a ne iskazuje ih preko naplatnog uređaja ili na drugi odgovarajući način;

(4) Žalba izjavljena protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka ne zadržava izvršenje rješenja.

(5) Zabrana iz stavka 3. ovoga članka izvršava se pečaćenjem poslovnih prostorija, onemogućavanjem korištenja postrojenja, uređaja i druge opreme za rad.

(6) Zabrana iz stavka 3. ovoga članka traje od dana izvršnosti rješenja do uklanjanja razloga radi kojih je zabrana izrečena.

(7) Ako porezni obveznik ne plati utvrđene obveze poreza na dodanu vrijednost u roku iz stavka 6. ovoga članka privremena zabrana traje sve dok porezni obveznik ne plati porez.